

Ukončete urychleně

členské schůze našeho Sdružení v jednotlivých regionech a sdělte jména delegátů a jejich náhradníků na ustavující konferenci. Navrhněte také kandidáty do jednotlivých komisí ustavující konference.

Přípravný výbor Sdružení Čechů
z Volyně a jejich přátel.

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

3/91

Ze Zubovštiny do Rovné na Sokolovsku VE VLASTI SVÝCH PŘEDKŮ

Čtyřčlenná delegace Sdružení ve složení Věra Pelcová, Světlana Smolíková a Josef Froněk, vedená místopředsedou přípravného výboru Sdružení a redaktorem Zpravodaje Rostislavem Hlaváčkem uvítala dne 6. května t. r. v odpoledních hodinách 44 volyňských Čechů ze Zubovštiny na Ukrajině, v obci Rovná na Sokolovsku, která se stává jejich novým domovem. Vrátili se do vlasti svých dědů a pradědů...

Když jsme přijeli do Rovné, opouštěla obec již auta sdělovacích prostředků z právě ukončeného slavnostního přivítání a noví občané Rovné si stěhovali do svých nových domovů nábytek. Každé z dvanácti rodin byl přidělen do užívání byt podle požadované velikosti v sedmipatrovém panelovém domě. Byty byly vybaveny novým kuchyňským zařízením a připraveny k obývání. Trochu nás zarazil neutěšený stav chodeb - bývalí nájemníci se k nim zvláště šetrně nechovali.

Naše delegace přivítala staroslovanským způsobem - chlebem a solí - vedoucího této skupiny Viktora Javůrka a v jeho osobě všechny nové osidlence, kteří ještě před několika málo dny bydleli daleko na Ukrajině ve své české vesnici Zubovščina, a popřála jim, aby ve staré vlasti našli ty nejvýhodnější podmínky pro svůj budoucí život.

Viktor Javůrek ve stručné odpovědi zdůraznil, že byl členem

delegace, která požádala prezidenta republiky V. Havla při jeho návštěvě SSSR o možnost přestěhování do Československa v zájmu zejména dětí, jejichž zdraví bylo ohroženo po katastrofě v černobylské elektrárně.

Většina nových občanů Rovné bude pracovat v porcelánce v Nové Roli. Ředitel této porcelánky, spolu se svými spolupracovnicemi sjednali ihned v den příjezdu jejich předběžné pracovní zařazení - nejméně jednoho člena z každé rodiny.

Hovoříme-li o prvním dnu nových občanů Rovné (zůstávají prozatím nadále občany SSSR), musíme vyzvednout velké úsilí obecního úřadu v Rovné a zejména jeho starosty pana Miroslava Kříže - jeho zásluhou byly vytvořeny dobré podmínky pro přijetí nových spoluobčanů. Neopominul podělit a využít jakoukoliv pomoc závodů v okolí (například ostrovské Škodovky a dalších), které nabídly nemalé materiální prostředky. Také místní občané přispěli hmotně, aby

ulehčili první dny svým novým spoluobčanům. Česká vláda vyplátila každému dospělému přistěhovanci příspěvek ve výši 4.500,- Kčs a každé dítě obdrželo 1.500,- Kčs.

Zanedlouho - a to již 24. května přijedou do Rovné další volyňští Češi - celkem 16 rodin s 53 rodinnými příslušníky, tak že v Rovné bude usazeno celkem 97 Čechů z Ukrajiny. Také pro ně jsou připraveny byty v panelových domech a zajištěna pracovní příležitost nejméně pro jednoho člena rodiny.

V přesídlování dalších volyňských Čechů dochází však ke zpoždění a připravená pracovní místa, jak vysvitá z interpelace poslanců ČNR, mizí, což zřejmě přispěje k řadě nečekaných potíží. Na Ukrajině se však hlásí k přesídlování další české rodiny a to jak z Kyjeva a okolí, tak od Rovna, Dubna a dalších míst. Podle posledních zpráv, uvažují o přesídlení do staré vlasti také někteří Češi z Rumunska a Jugoslávie.

Koncem června, nebo začátkem července uspořádáme s volyňskými občany v Rovné setkání, abychom vyslechli jejich první dojmy a zkušenosti v Československu a abychom se s nimi podělili o zkušenosti z repatriace v roce 1947 a pohovořili o životním stylu současné doby.

Bude zajímat volyňské hasiče

Celostátní výbor dobrovolné požární ochrany ČSFR se velmi zajímá o hasičskou problematiku českých menšin v zahraničí a mimo jiné chce v tomto směru rozšířit v Příbylavi stávající hasičské muzeum. Funkcionáři této organizace se obrátili na naše Sdružení s žádostí, abychom pro toto muzeum poskytli dostupné exponáty a pro hasičský periodický tisk historické informace. Protože se jedná o celkovou činnost hasičů na Volyňi, obracíme se na naše členy s žádostí, aby nám napsali:

1/ Kdy vznikl (alespoň přibližně) hasičský sbor ve vaší vesnici? Dal k jeho vzniku podnět někdo z Čech?

2/ Zachovaly se nějaké zápisy, sta-

novy a jiné písemnosti o tomto sboru a kde jsou?

3/ Pokud jste přivezli hasičské praporečky do Československa, kde se nyní nalézají? Můžete sdělit, kdo byl kmotrou a kmotrem vysvěcování těchto praporů?

4/ Přivezl někdo z vaší obce staré hasičské uniformy, eventuálně nějakou hasičskou výzbroj a výstroj? Pokud ano, kde se nalézá?

5/ Může někdo sdělit, alespoň přibližně, kolikrát hasičský sbor vaší vesnice zasahoval při požáru? Jaké další funkce sbor plnil?

6/ Jakou výzbroj - hlavně stříkačky - měl hasičský sbor ve vaší vesnici? Pamatuje si někdo, která továrna tuto

stříkačku vyrobila?

Věříme, že krajané, kteří v hasičských sborech na Volyňi pracovali, pomohou objasnit celkovou a velmi kladnou úlohu v naší bývalé menšině. Neznáte-li odpovědi na všechny otázky, odpovězte jen na ty, které znáte. Spěchá!

Za Alexandrem Entem

Smutnou zprávu jsme obdrželi v polovině měsíce dubna - ve věku 77 let zemřel pan Alexandr Ent z Tachova, člen přípravného výboru a člen historické komise Sdružení. Alexandr Ent patří mezi ty naše krajany z východní části Volyně, kteří pilně pracovali na dějinách naší bývalé menšiny a jeho zpracování stručných dějin východní části Volyně se jeví zatím jako jediné a nejobsáhlejší z hlediska faktografie a dokumentace. Navíc poskytl cenné poznatky vědeckým pracovníkům

Čest jeho památce!

Sdělení redakce

Omlouváme se našim čtenářům za chybu v číslování Zpravodaje: jistě jste si již opravili číslem 2 Zpravodaj, který vyšel dne 29. dubna t.r. K chybě došlo při jeho výrobě v tiskárně.

Díky snaze předsednictva Sdružení a pružnosti tiskárny NEOSET Praha budou další čísla ZPRAVODAJE tištěna sazbu na počítači. Věříme, že to čtenáři ocení a nechtě to přijmou jako odškodnění za chybu v číslování minulého čísla.

Krajan Antonín Lenoč z Kolečovic nás ve svém dopise upo-

zornil, na to, že v posledním čísle, v němž němž jsme uváděli počet Čechů žijících v některých obcích na Volyňi, máme nesprávné údaje. Porovnává je s údaji Z. Cihocké ve spisu Kolonje Czeskie na Wolyniu. Autorka tu čerpá údaje ze sčítání lidu, které proběhlo v Polsku 30.11.1921. Nakolik jsou námi zveřejněné údaje, které nám poskytl krajan Václav Šimek ze Sumperka, blízké pravdě a nakolik údaje z uvedeného prvního sčítání lidu v Polsku - bude vždy dost sporné. Můžeme však konstatovat, že jsou velmi blízké a některé se dokonce shodují. Děkujeme panu Lenočovi za jeho upozornění a věříme, že spolu s ním další naši čtenáři se budou podílet na upřesňování dějin volyňských Čechů.

Některé organizační záležitosti našeho Sdružení nás přiměly k tomu, abychom třetí číslo zpravodaje vydali o měsíc dříve, než jsme původně předpokládali. Čtvrté číslo chceme vydat koncem června, nebo začátkem července a páté koncem měsíce srpna.

Proč "volyňští"

Název "volyňští Češi" vznikl již koncem minulého století, kdy se v Rusku usadilo nejvíce Čechů právě ve Volyňské gubernii. Avšak mezi volyňské Čechy byli také zařazováni všichni Češi žijící v kyjevské gubernii a v samotném Kyjevě. Tvrdí to náš krajan, svým společenským postavením nad jiné povolaný - redaktor českého tisku na Rusi, významný český novinář Věnceslav Švihovský ve svém spise Český tisk na Rusi.

Menší skupinu pak tvořili Češi usazení v Moskvě a Petrohradě (nyní Leningrad). Kyjev však byl kulturním, společenským, hospodářským i politickým střediskem volyňských Čechů až do rozdělení Volyně na dvě části po první světové válce.

Díky, paní Krupková

Dvaosmdesátiletá krajanka paní Slavěna Krupková z Litoměřic je na svůj vysoký věk stále velmi čilá a rozhodně nepatří mezi tu část našich krajanů, kteří členství ve Sdružení odmítají, s tím, že jsou staří, nemocní atd. Paní Krupková naopak patří mezi velmi aktivní členky naší organizace. Do 17. dubna, jak nám sdělila paní Miluše Dědková, získala 15 nových členů Sdružení. Zajiždí do okolních vesnic na Litoměřicku a přesvědčuje naše volyňské krajany, aby vstoupili do naší zájmové organizace a pomohli tak naplnit její základní poslání.

Paní Krupková - moc a moc vám za vaši pomoc děkujeme a k našim stávajícím narozeninám (8. června) přejeme i nadále elán a pevné zdraví.

Příklad z Austrálie

S velkým pohnutím jsme četli dopis jednoho z nejstarších našich členů - pana Jana Nováka z Austrálie. Píše v něm mimo jiné: "Zde je můj členský příspěvek pro organizaci Čechů z Volyně pro budoucno. Zdržel jsem se s odesláním, neb jsem nevěděl, že Austrálie nemá doposud banku v Československu"

Pan Novák přiložil do dopisu šek

na 20 US dolarů a prostřednictvím jedné banky v New Yorku si tak předplatil členství ve Sdružení na čtyři roky! To je trasa: Austrálie - New York - Československo!

Stručný medailonek o čtyřiaadvacátiletém rovenském rodákovi Janu Novákovi připravujeme do některého z příštích čísel Zpravodaje.

Novokrajováci nezapomínají

Už třetí shromáždění rodáků z české volynské obce Novokrajov se uskutečnilo v Podbořanech. Dne 11. května se tu konalo setkání při příležitosti bývalé novokrajovské pouti, oslav osvobození a přemístění památníku padlých občanů této obce ve druhé světové válce. Památník 36 padlým byl přemístěn z nedaleké vesničky Sýrovce do vstupního prostoru urnového háje v Podbořanech, kde je také umístěn památník obětem druhé světové války.

Pravoslavnou mši za oběti druhé i první světové války sloužil administrátor pražské pravoslavné diecéze ThDr. Jaroslav Suvarský a po vysvěcení nově umístěného památníku vyzdvihl velký přínos volynských Čechů v boji za národní osvobození jak v první, tak i v druhé světové válce.

V odpoledních hodinách se shromáždili novokrajováci v Národním domě. Předseda organizačního výboru Václav Stryja je ve svém vystoupení seznámil s cíli Sdružení

Čechů z Volyně a jejich přátel a vyzval je ke vstupu do této organizace. Za Sdružení pak shromážděné pozdravil místopředseda a redaktor Zpravodaje R. Hlaváček. Informoval je o současném stavu příprav dějin volynských Čechů a muzejní expozice a seznámil je s některými zajímavostmi z dějin naší menšiny, jež byly doposud téměř neznámé.

V průběhu veselice, která následovala po proslovech, byla provedena sbírka ve prospěch Sdružení, která vynesla 2.000 Kčs! Novokrajováci tak oživilí volynskou tradici, kdy se při každém společenském shromáždění podnikaly sbírky na "maticku" (Českou matici školskou). Věříme, že nezůstanou v této podnětné akci osamoceni.

/hk/

U černobylských dětí

Jedenáctičlenná delegace Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel z Litoměřicka, vedená Miluší Dědkovou, navštívila skupinu černobylských dětí - školáků ve Stráži pod Ralskem. Připojila se k ní delegace žen ze Svazu bojovnic za svobodu, ZO Litoměřice - pořadatelka záslužné putovní výstavy Ženy bojující, které předaly dětem výtěžek z výstavy 1.200,- Kčs. Za Sdružení předaly ženy dětem dárky v hodnotě jednoho tisíce korun. Běsedy s dětmi i s maminkami, které děti doprovázejí. Setkání bylo srdečné a bylo dohodnuto nadále spolupracovat.

Další skupinu dětí od Černobylu, ve škole v přírodě v Harrachově, navštívily členky našeho Sdružení ze

Zatce: Marie Pánková a Taňa Kirchnerová. Přivezly dětem drobné dárky a zajímaly se o některé otázky spojené s adaptací dětí v novém a nevyklém prostředí. Problémy mají některé děti štěstím a pocituje se také nedostatek spodního prádla.

Zajímavý dárek předal černobylským dětem, které absolvují nultý ročník v Řičanech u Prahy pan Tomáš Lešner, syn známé volynské činitelek. Ke knížkám po svých dětech přidal další, které věnovali jeho známí a výsledek této jím zorganizované sbírky - 130 hodnotných knížek, osobně předal. Velmi děkujeme za originalitu nápadu, iniciativu a snahu. Příklad skutečně hodný následování!

Dary

Na činnost našeho Sdružení zaslali ze svého setkání občané Kvasilova finanční příspěvek ve výši 500,- Kčs.

Černobylským dětem na připravenou v ČR věnovala paní prof. Věra Víchová z Litoměřic 100,- Kčs a Dr. Evžen Somol z Litoměřic 50,- Kčs, šest žen na Zatecku 300,- Kčs.

TISKOVÝ FOND. Na tiskový fond Zpravodaje přispěli finančně další dárci. Částku 100,- Kčs věnovali: manželé Josef a Luďmila Bačovští z Hlubočan u Vyškova, Anna Kopecká z Hlubočan u Vyškova, Rostislav Kaufman ze Zatce, Elibuše Maňhalová z Lysovic u Vyškova, Miroslav Krejbych z Kocelkova u Svítav, Věra Loukotková z obce Nový u Městce Králového a Antonie Řepíková z Rapotína u Šumperka. Kčs 200,- nám zaslala dárkyně z Poděbradska, která si nepřeje být jmenována.

Všem dárcům srdečně děkujeme.

Budujeme muzeum

Do sbírky pro budoucí muzejní expozici volynských Čechů došli další exponáty. Pan Jar. Svoboda z Jakubova (jinak rodák od Žitoměru) věnoval kopie kupních smluv na pozemky z minulého století.

Po známém volynském učiteli a publicistovi Vladimíru Fickovi, který se dožil více než 90 let a zemřel 1. března t.r. v Plzni, jsme převzali

publikaci Dr. Františka Karase nazvanou Obrazy z českých osad v Polsku, která vyšla v Praze roku 1935 po jeho návštěvě Volyně.

O zřízení muzejní expozice volynských Čechů byla zástupci naší organizace zahájena jednání s ministerstvem kultury České republiky a s Asociací českých a moravských muzeí a galerií.

POZNALI BY NÁS?

Naše Sdružení si ve svých stanovách klade úkoly, z nichž tím hlavním je zhodnocení minulosti i přítomnosti naší národnosti větvě: kdo jsme byli, kdo jsme a co jsme přinesli našemu národu. Odpovědi na tyto otázky nejsou určeny pouze těm, kdo nás neznají, ale měli bychom si je klást sami sobě.

V paměti našich spoluobčanů se uchovala účast volynských Čechů v osvobozovacích bojích druhé světové války. Tento fakt je však potřeba stále připomínat, neboť zapomínat nebývá vlastností jen jednotlivců.

V roce 1946 napsal Jindřich Dušek, předseda tehdejšího Kruhu přátel volynských Čechů, v článku nazvaném

Podivný lid: "... krajané volynští žili svým zvláštním, osobitým životem, poněkud od nás odlišným, ale ryze českým, tak, jak se u nás ve svornosti a lásce žilo před několika desítkami let. Sousedská družnost, smysl pro pomoc druhým byla tak vyvinuta, jako nikde u nás. Nebylo nikde sporů a planého hašteření ... Byli to lidé, jakých nyní tolik potřebujeme ..."

Jak by asi vyznělo od zasvěceného předválečného znalce Čechů na Volyni, jakým J. Dušek byl, hodnocení potomků volynských krajanů, kteří již splynuli se svým národem ve staré vlasti? Nabízejí se slova textu jedné písně Vladimíra Vysockého:

"Už dávno znáš jen modré nebe a

utichlo dunění děl.

Jak odhadnout ty kolem sebe, když válečný stav odezněl?"

A odpověď zní:

"Ať otázka nedávných předků zase rozhodne:

chtěl bys jít s ním na rozvědku? Chtěl, nebo ne?"

Autor reaguje na chování lidí postavených tváří v tvář kruté realitě černobylské katastrofy. V životě jednotlivců i skupin lidí - v hmotném i duševním - se ledaskde vyskytují občas menší i větší Černobyly. Dnes stejně jako v minulosti bychom potřebovali lidi s vlastnostmi, jaké J. Dušek přisuzoval našim nedávným předkům.

Položme si i my otázku: poznali by oni v nás své potomky? (po)

O čem psát

Některí naši čtenáři se nás ptají o čem mohou do našeho Zpravodaje psát. Tady je naše odpověď: Zpravodaj je občasníkem, který má informovat naše členy o dění ve Sdružení, o plnění jeho záměrů obsažených ve stanovách.

Pište tedy o tom, jak se ve vašich okresech, obcích či regionech scházíte, co podnikáte pro to, abychom získali dost vhodných exponátů do budoucí muzejní expozice, zda byly či budou sepsány dějiny vaší obce či města, kteří občané na Volyni se mimořádně zasloužili o rozkvět vesnice (města) a jako

výborní hospodáři, řemeslníci, podnikatelé či organizátoři šli příkladem ostatním, co zajímavého vytvořil ve vaší či sousední obci (městě) Sokol, hasičský sbor, nebo jiná organizace, kolik občanů vaší obce bojovalo v první světové válce v československých legiích či jiných spojeneckých armádách, jak u vás pracoval a působil Blaník, co užitečného vybudovali volyňští Češi v místech, kde nyní žijete atd. Námětů je tedy dost a my se těšíme na vaše příspěvky.

Nebudeme (zatím) uveřejňovat

různá provolání a výzvy jednotlivců ke vstupu Sdružení a ani jiný agitáční materiál, nepočítáme (zatím) se zveřejňováním básní a umělecké prózy. Red.

Víte, že ...?

...Česká matice školská na Volyni byla založena v roce 1923 a až do zahájení druhé světové války vydržovala ze svých prostředků jedenáct soukromých škol?

...prvními českými obcemi ve východní části Volyně byly vesnice Olšanka a Krošna Česká? Dále pak vznikly české obce Okolek, Vysoká, Selentína a Krušenec.

...národní umělec Eduard Haken, přední umělec opery Národního divadla v Praze, se narodil v malé osadě Slíž Dvůr poblíž Lucka? Tato osada vznikla až v roce 1904, kdy hrabě Rau prodal asi 200 desjatín půdy pěti Čechům, kteří pocházeli ze severních Čech.

...první český reprezentační ples v Kyjevě se konal v roce 1900? Byl významnou společenskou událostí nejen pro kyjevské Čechy, ale byl také hojně navštíven Čechy z Volyně.

...před první světovou válkou bylo na severním Kavkaze celkem 9 českých osad? Uvádíme jejich jména a v závorce počet českých rodin: Mefodijevka u Novorosijska (35), Kysilovka (55), Vladimirovka (35), Glebovka (30), Chutor Tikos a Chutor Těšibe (20), Varvarovka (30), Pavlovka (40) a Mamajev Chutor (30).

...Olšanka patřila mezi největší české obce východní části Volyně - bylo tu usídleno na 200 českých rodin. Mimo běžných řemeslnických živností tu byl také český pivovar a pěstoval se tu chmel, který do české osady Okolek přivezl z Čech pan Betka.

...první český kalendář na Rusi vyšel roku 1888 v Kyjevě? Jmenoval se Český pravoslavný kalendář a vyšel péčí profesora klasických jazyků v Kyjevě Teodora Jareše. Celkem vyšly čtyři ročníky, ale pro malý zájem čtenářů bylo jeho vydávání v roce 1891 zastaveno.

Jak jsme pomáhali předválečné republice

Volynští Češi pomáhali staré vlasti, nejen v době, kdy šlo, jak se říká do tuhého - kdy bylo třeba proti nepříteli vystoupit se zbraní v ruce a nabídnout životy za svobodu. Významná byla i jejich pomoc ekonomická mezi dvěma světovými válkami.

Jak uvádí ve svých vzpomínkách pan Rudolf Jozef ze Zdolbunova, který tam řídil velký obchod se zemědělskými stroji, bylo z ČSR dovezeno na Volyn za uvedené období asi 5.000 žacích strojů, na 2.000 secích strojů různého typu, 3.000 žentourových mláticích souprav, 1.000 velkých čistících mláticích, 1.500 benzinových či naftových motorů, na 5.000 vyoravačů brambor, 600 vylušovačů jetele, 1.500 kraclů a motyčků pro obdělávání chmele, 1.000 pleček a mnoho jiných strojů a

nářadí. Na Volyn byly dovezeny stroje do mlýnů a také celé mlýnské komplexy. Cena těchto strojů představovala v té době desetimilionové hodnoty v československé měně.

Věhlas českých strojů na Volyni byl tak veliký a tyto stroje tak kvalitní, že firmě R. Jozef byl v roce 1928 na první poválečné výstavě ve vojvodském městě Lucku udělen pochvalný diplom.

Setkání krajanů

Všem krajanům v regionech Ostravska, Nového Jičína, Fulneku, Přerovska, Opavska, Bruntálska a ostatním krajanům severní Moravy oznamujeme, že hodláme uspořádat dne 23. června t.r. velké krajské setkání v Suchdole nad Odrou.

Prosíme proto všechny volyňské Čechy, kteří se chtějí setkání zúčastnit, aby se urychleně přihlásili na adresu: Václav Dubec, Kpt. Sochora 38, 742 01 Suchdol nad Odrou. krajané z Bruntálska a Krnovska se mohou také hlásit u Ing. Josefa Šindeláře, ul. Dolní 27, 794 00 Krnov. Hlaste se korespondenčním lístkem. Přesný program setkání včas každému přihlášenému oznámíme.

Za přípravný výbor:

Václav Dubec, MVDr. Vladimír Samec, ing. Josef Šindelář.

Otevíráme společenskou rubriku

Chcete popřát prostřednictvím našeho Zpravodaje svým blízkým, přátelům a známým k svátku, narozeninám či jinému významnému jubileu? Rádi vaše blahopřání otiskneme. Prosíme vás však, abyste jména jubilantů psali čitelně, aby nedocházelo k chybám. Čitelná a úplná musí být i vaše adresa, na kterou vám zašleme vyúčtování. Za jeden čtvereční centimetr vám budeme účtovat 5.- Kčs.

ZPRAVODAJ

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů a funkcionářů. Vychází nepravidelně. Rediguje Rostislav Hlaváček, Javorská 361, 360 17 Karlovy Vary.

Příspěvky zasílejte na adresu redaktora. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha, č. j. 544/91 - P I z 21. března 1991. toto číslo vyšlo 25. května 1991. Nepronějné. Tiskne NEOSET - Praha, tel. 02 49 8338.